

6D060800 – Экология мамандығы бойынша PhD философия докторанттың ғылыми дәрежесін қорғауға ұсынған **«Жаңаөзен қаласының коммуналдық-тұрмыстық сарқынды суларынан улы ингредиенттерді жоюдың биологиялық процестерін зерттеу және оңтайландыру»** Баймукашева Шынар Хабибуллиевнаның диссертациялық жұмысына ғылыми қенесшісінің
ШКІРІ

Баймукашева Ш.Х. диссертациялық жұмысты Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университетінде «Экология және геология» кафедрасында орындаған. Познань Мемлекеттік Жаратылыстану университетте жасайтын жетекшісімен бірігіп ғылыми бағдарламасы, жұмыс жоспары және зерттеу алгоритмы құрастырылған.

Диссертациялық жұмыс Қазақстан Республикасының ғылымын дамытудың басым бағыттарының бірі- экология бойынша орындалды және Батыс Қазақстанның құрғақ климаттық аймағында орналасқан Жаңаөзен қаласы үшін су ресурстарын сақтау мәселесін ұтымды шешуге бағытталған. Баймукашева Ш.Х. алдына қойылған мақсаты- Жаңаөзен қаласының коммуналдық-тұрмыстық сарқынды суларынан улы ингредиенттерді жоюдың биологиялық процестерін зерттеу және оңтайландыру. Жұмыс істеу кезеңінде ғылыми нәтижелерін Баймукашева Ш.Х. шетелдік және отандық ғылыми конференцияларда баяндаған.

Ғылыми жұмыстарды атқару барысында Баймукашева Ш.Х. өзін жоғары жауапкершілікті, еңбекқор маман ретінде көрсетті. Ғылыми жұмыс тақырыбы бойынша материалдар іздеуде белсенділік пен бастама көрсетті. Барлық тапсырмалар мен міндеттерді уақытылы орындады, құжаттаманы мұқият жүргізді. Диссертациялық жұмысты орындау барысында Баймукашева Ш.Х. тазартылған сарқынды сулардың қайталама ластану себептерін зерттеді, биологиялық тазарту сатысының биоценозының әртүрлі поллютанттарға реакциясын зерттеді, жергілікті флораны зерттеу негізінде сарқынды суларды фитомелиоративті тазарту әдісін өңдеді. Аналитикалық шолу дайындағанда үлкен көлемде әдебиеттерді өндеген, оның ішінде шет тілінде шыққан басылымдармен де танысқан. Қойылған міндеттерді шешу үшін дәстүрлік пен заманауи құралдарды пайдаланған. Зерттеу жұмыстарын жүргізу барысында докторант өсімдіктер мен су сынамаларын жинау және камералдық өңдеу әдістерін, микроскопиялау әдістерін, зерттеу нәтижелерін статистикалық талдау әдістерін игерді.

Ғылыми-зерттеу жұмыстардың нәтижесінде, Жаңаөзен қаласының территориясында орын алған жер асты суларының көтерілуі мен жоғары дәрежеде минералдануының себептері анықталды; судың қайталама ластануын болдырмау үшін диссертант геомембраналар мен бірқатар іс-шаралар арқылы ластаушы тоғанның жағалауларын нығайтуды ұсынады, белсенді түнбаның гидробионтты организмдерінің әртүрлі поллютанттарға реакциясы алғаш рет зерттелді, Жаңаөзен қаласының коммуналдық-тұрмыстық сарқынды суларында улы ингредиенттердің құрамын азайту

үшін алғаш рет өсімдіктер мен альгофлораның әртүрлі түрлерін пайдалана отырып, тазартудың 4 сатылы фитомелиоративтік әдісін қолдану ұсынылады, оларға ҚР пайдалы моделіне 2 патент алынды.

Сонымен, Баймукашева Ш.Х. диссертациялық жұмысы ғылыми жаңалықтар мен практикалық бағалығы жағынан ғылым дамуына үлкен үлес қосты. Диссертациялық жұмысты теория және практика жағынан толық ғылыми зерттеу ретінде қарастыруға болады. PhD-диссертацияларға қойылатын талаптарға толық сәйкес келеді, ал Баймукашева Ш.Х. докторлық ғылыми дәрежесін алуға лайықты деп есептеймін.

М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан
университетінің
«Экология» кафедрасының
б.ғ.д., профессор

08.02.24